

Započtení a konkurs

Účinky nepřipustně provedeného započtení v době trvání konkursu na majetek dlužníka nenastávají ani po zrušení konkursu na majetek dlužníka.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 254/2009, ze dne 10.11.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně P., obchodní domy, a. s., se sídlem v P., zastoupené Mgr. M. B., advokátkou, se sídlem v B., proti žalované Č. P., s. r. o., se sídlem v P., zastoupené Mgr. P. G., advokátkou, se sídlem v P., o zaplacení částky 186.965,92 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 32 Cm 87/2002, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 16. září 2008, č. j. 2 Cmo 106/2008-157, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. září 2008, č. j. 2 Cmo 106/2008-157, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Vrchní soud v Praze k odvolání žalované rozsudkem ze dne 16. září 2008, č. j. 2 Cmo 106/2008-157, změnil rozsudek ze dne 13. září 2007, č. j. 32 Cm 87/2002-123, ve znění opravného usnesení ze dne 30. října 2007, č. j. 32 Cm 87/2002-125, kterým Krajský soud v Ústí nad Labem uložil žalované zaplatit žalobkyni částku 168.965,92 Kč, tak, že žalobu zamítl.

Odvolací soud - na rozdíl od soudu prvního stupně, který s odkazem na ustanovení § 14 odst. 1 písm. a), i) a h) zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“) dovedl, že „součástí konkursní podstaty byla mimo jiné i záloha ve výši 180.000,- Kč, když ke dni prohlášení konkursu na majetek žalobkyně (ke dni 13. září 2000) nebyla uvedena částka oprávněně vyplacena“, pročež žalované vznikla povinnost zmíněnou částku (po odpočtu již realizovaného plnění ve výši 11.034,08 Kč) vydat - dospěl k závěru odlišnému. Cituje ustanovení § 154 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a akcentuje, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 10. září 2007, č. j. 26 K 40/2000-1463, které nabylo právní moci dne 4. prosince 2007, byl zrušen konkurs na majetek žalobkyně po splnění nuceného vyrovnání, odvolací soud uzavřel, „že není důvod pro posouzení věci podle příslušných ustanovení ZKV a k argumentaci žalobkyně, že došlo k neoprávněnému započtení“ (rozuměj k započtení záloh na odběr elektrické energie poskytnutých žalobkyni žalované proti ceně elektrické energie dodané žalovanou žalobkyni do data prohlášení konkursu), „po prohlášení konkursu již nebylo možno přihlídnout“. Přitom „věcné námitky, týkající se žalobkyni zaplacených záloh a jejich následného zaúčtování žalovanou na odběr elektrické energie, žalobkyně netvrdila ani neprokazovala“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které má za přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., namítajíc, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, tj. uplatňujíc dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř..

Dovolatelka zdůrazňuje, že předmětem sporu je částka 168.965,92 Kč, která představuje zálohy zaplacené žalobkyni žalované na základě kupních smluv o dodávce elektrické energie před prohlášením konkursu na majetek žalobkyně a kterou žalovaná po prohlášení konkursu na majetek žalobkyně v rozporu s ustanovením § 14 odst. 1 písm. a) [správně „písm. i)“] ZKV započtetla.

Právní názor odvolacího soudu, vycházející z ustanovení § 154 o. s. ř., považuje za nesprávný a „formalistický“, přičemž současně poukazuje na dobu, která uplynula „od podání žaloby do prvního projednání věci“ a která činila více než šest let.

Požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Dovolání žalobkyně je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a je i důvodné.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 14 odst. 1 ZKV prohlášení konkursu má tyto účinky: (...) i) započtení na majetek patřící do podstaty není přípustné.

Výkladem ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) ZKV se Nejvyšší soud v rozhodovací praxi opakovaně zabýval. Již v usnesení uveřejněném pod číslem 23/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek formuloval a odůvodnil závěr, od něhož nemá důvod se odchýlit ani v projednávané věci a na který v podrobnostech odkazuje, že počínaje dnem prohlášení konkursu na majetek dlužníka již nelze provést započtení na majetek patřící do konkursní podstaty; není přitom rozhodné, zda se započítávané pohledávky střetly již v době před prohlášením konkursu. K tomuto závěru se pak přihlásil mimo jiné i v rozsudku uveřejněném pod číslem 15/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v němž doplnil, že ratio legis úpravy obsažené v ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) ZKV tkví v tom, že vzájemné pohledávky úpadce a jeho věřitelů nejsou od prohlášení konkursu (a po dobu trvání účinků konkursu) vzájemně započitatelné, což ve svém důsledku vede k tomu, že tyto věřitelé jsou povinni plnit své peněžité závazky vůči dlužníku v plném rozsahu, kdežto pohledávky, které sami mají vůči úpadci, budou uspokojitelné poměrně podle stejných pravidel, jež platí pro věřitele, kteří vzájemné pohledávky s úpadcem neměli.

Konečně v usnesení uveřejněném pod číslem 64/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyšší soud dovedl, že případnou účinnost započtení je možné zkoumat jen na základě úkonu k započtení pohledávky, k němuž došlo nejpozději v den předcházející dni prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Nedovoluje-li zákon započtení pohledávky, která ještě není splatná, pak kompenzační projev učiněný věřitelem s takovou pohledávkou nenabývá žádných účinků ani v okamžiku, kdy se pohledávka stane splatnou.

Shora uvedené závěry se přitom obdobně uplatní i v případě, kdy nepřípustnost započtení plyne z ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) ZKV; účinky započtení provedeného (nepřípustně) v době trvání konkursu na majetek dlužníka tak nenastávají ani po zrušení konkursu na majetek dlužníka. Navíc došlo-li by skutečně po prohlášení konkursu k (nepřípustnému) započtení a následně by konkurs na majetek dlužníka byl zrušen (jak je tomu v projednávané věci) po splnění nuceného vyrovnání, potom by (opačný) právní názor odvolacího soudu zcela negoval důsledky vyplývající z ustanovení § 42 odst. 1 ZKV, podle něhož bylo-li nucené vyrovnání potvrzené soudem úplně a včas splněno, je úpadce zproštěn závazku nahradit konkursním věřitelům újmu, kterou vyrovnáním utrpěli.

Jelikož právní posouzení věci odvolacím soudem není správné a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl dovolatelkou uplatněn po právu, Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o. s. ř.).

V další fázi řízení bude úkolem odvolacího soudu především posoudit, zda úkony učiněné žalovanou

po prohlášení konkursu na majetek žalobkyně lze právně kvalifikovat jako úkony směřující k započtení, když řešení této otázky bude rozhodující pro následné posouzení, zda žalobkyní uplatněná pohledávka vsutku existuje.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)